

שואל ומשיב

שאלה: מה הדין בימי ספירת העומר בהם נוהגים מקצת מנהגי האבלות, לגבי ריקודים ושמייעת כלי זמר? כיצד יש לנהוג בעניין זה לגבי סעודות מצווה כגון: ברית מילה, פדיון הבן, בר מצווה, הכנסת ספר תורה וסיום מסכת

תשובה: כיוון שנהגו בימי הספירה שלא להרבות בשמחות יתירות, כתבו הפוסקים האחרונים שבמסגרת מקצת מנהגי האבלות בימים אלו, יש לאסור ריקודים ומחולות של רשות, וכן נהגו ישראל לאסור נגינה ושמייעת כלי זמר. לפי מנהג הספרדים, אמנם מנהגי האבלות נמשכים עד ל"ד בעומר בבוקר, אבל בל"ג בעומר, לכבוד הלולת רבי שמעון בר יוחאי, מותר לנגן ולרקוד. לאשכנזים יש מנהגים שונים לגבי הימים בהם נוהגים מקצת מנהגי אבלות, לכן יש לאסור להם באותם ימים, כל אחד לפי מנהגו. ולדעת כולם כהול המועד פסח נוהגים לנגן ולרקוד, מפני שמצווה לשמוח כהול המועד.

לגבי סעודות מצווה ובהם: ברית מילה, פדיון הבן, בר מצווה, הכנסת ספר תורה וסיום מסכת, מותר לקיים סעודות מצווה ולשיר ולרקוד בהן כפי שמקובל כל השנה. לכן, מותר לערוך סעודות מצווה ולשיר ולרקוד בהן כפי מסכת בימי ספירת העומר. ומי שרגיל בסעודות אלו לרקוד ולהשמיע מוזיקה שמחה - רשאי, מפני שזו שמחה של מצווה. ואפילו לגבי הזמנת נגנים, במקום שרגילים תמיד להזמין לסעודות מצווה אלה, מותר להזמין גם בימי האבלות שבספירת העומר. אמנם יש מהמורים כזה ואוסרים זאת, אבל מכיוון שמדובר בספק הנוגע למנהג אבלות, הלכה כדברי המקילים. אבל כאשר ממילא לא ברור שרגילים להזמין נגנים, מוטב להימנע מלהזמין בימים אלו. מותר להכניס ספר תורה לבית הכנסת בשירה, נגנים וריקודים כמקובל, מפני שאלו ריקודים ונגנים של מצווה.

וכן הדין בסעודת בר מצווה שנערכת באותו היום שבו הבן הגיע למצוות, שמותר לקיימה כפי שרגילים בכל השנה. וכאשר לא ניתן לקיים את מסיבת בר המצווה ביום הגיעו למצוות, מותר לקיים את הסעודה בלא השמעת מוזיקה. ואם יקבעו לסיים מסכת או סדר משניות בתחילת סעודה זו, יוכלו להשמיע מוזיקה כפי שהם רגילים בכל שמחת בר מצווה.

מפני הפרשה - רעיון

זוכה או לא זוכה - במה זה תלוי

מותם של שני בני אהרן ב"קורבתם לפי ה" מעלה צורך בהתבוננות אישית אמיתית ועמוקה. מדברי הנביא ישעיה בפרק מג' עולה שתכלית כל היצירה האלוהית היא: "כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו", וזו תכלית יצירתו של האדם - להביא במעשיו ובפעולותיו לגילוי כבוד שמים.

אדם זוכה לכך מתוך שאין הוא רואה מציאות אחרת אלא רק: "אין עוד מלבדו" (דברים ד' לה) - ויודע שכל המציאות אינה אלא ציווי אלוהי: "כי הוא אמר ויהי, הוא ציווה ויעמוד" (תהלים לג', ט'), ואפילו את קיומו אינו מרגיש אלא: "ונחנו מה" (שמות מז' ז) וכל אשר הוא עושה אינו אלא מתוך: "כאשר ציווה ה'" - לא מה שנראה לו כחשוב ולא מה שנראה לו כדרוש (שפת אמת) אדם כזה זוכה לכך שתוך כדי פעילותו למילוי רצון ה': "זה הדבר אשר ציווה ה' תעשו" - מגיע למעלת: "וירא אליכם כבוד ה'" (פרק ט' ו')

אדם לא זוכה לכך, מתוך שמרגיש הוא שלגדולת נוצר, לעתים אצה לו הדרך, ומחשבות מתעוררות אצלו: "מתי שני זקנים הללו מתים ואנו נוהגין שררה על הציבור" (ויקרא רבה כ', י'). מחפש הוא דרכים להתכבא ורוצה שעשייתו ופעילותו תתבלט (רש"ר הירש ויקרא י') ואז התלהבות גדולה, כאילו אש בוערת בעצמותיו לפעול. וכשנראה לו שעשייתו ופעילותו נעלמת מהעין, אז: "הוא ציווה ויעמוד" (תהלים לג') ומשתכח מליבו "זה הדבר אשר צוה ה'" ואינו שם לב שהמניע שלו הוא: "אש זרה אשר לא ציווה ה'", והתוצאה: "בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד".

בני אדם רבים פועלים במלוא המרץ - אבל כאמור מותם של שני בני אהרן ב"קורבתם לפי ה" מעלה צורך בהתבוננות אמיתית ועמוקה - מה המניע?

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

אידיה דינה וטורי בת כיריה ע"ה	אהרונה בת כוכבה ציונה ז"ל
אורנה בת מרים ורחמים פריגל ע"ה	סולמנה בת לאה כהן ע"ה
לאה בת אסתר ע"ה	אסתר בת מרים כהן ע"ה
מלכה בת יצחק צבי פרנקל (לקסמברג) ע"ה	

מפני הפרשה - מאמר

ביום התונתו וביום שמחת ליבו

"...אחרי מות שני בני אהרן..." (פרק ז' - ב') ביום הנוכת המשכן. במסכת תענית כו: מובא: ביום התונתו - זה מתן תורה, וביום שמחת לבו - זה בניין המקדש, שיבנה במהרה בימינו אמן. תלמודי רבי עקיבא מתו בימי ההכנה למתן תורה, נדבב ואביהוא ביום הנוכת המשכן. "יקר בעיני ה' המוותה לחסידיו" (תהלים קמז) והנה שני אסונות נוראים, אירעו: ביום התונתו וביום שמחת לבו, מדוע? הרי במדרש במדבר רבה מובא שנדבב ואביהוא והזקנים ראויים היו למות במעמד הר סיני אלא שהאריך הקב"ה אפו כדי לא לערוב את השמחה. ומדוע כאן השבית את השמחה?

המגיד מדובנה זצ"ל הסביר זאת במשל. מעשה במלך שהחליט לבנות עיר כירה שתהיה לשם ולתהילה. סלל דרכים בנה שכונות, נטע שדרות ושתל גנים, הקים ארמון מלוכה וקרית ממשלה. קרא לחכמו ושאלם: "כלום חסר בעיר דבר?" אמרו לו: "אם רצונך להוציא מוניטין לעיר, הקם בה בית הולים מפואר והעמד בראשו את גדול הרופאים בעולם". הפקודה ניתנה, בית החולים הוקם. הרופא המפורסם אותר, והוצע לו שכר עתק. כלי התקשורת סיקרו את כואו, דיווחו על החולה הראשון שהגיע ועל הטיפול המסור שקיבל בבית החולים המשובל. יום אחרי יום סיפרו על הידרדרות מצבו של החולה עד שהודיעו על מותו. הייתה זו מכה אנושה ליוקרה של הרופא, וליוקרת העיר שבנה המלך. המלך קרא לרופא וביקש הסבר: מדוע התחיל את טיפולו בחולה חשוך מרפה, נטע תקוות ואיכזב? השיב לו הרופא: אדוני המלך שכר אותי בכסף מלא, היות ושמי הטוב הולך לפני. כשראיתי את קבלת הפנים שנערכה לי, ואת הסיקור בתקשורת, נהרדתי. ולא משום שדאגתי למוניטין שלי, אלא חשתי שההמונים יאמרו: 'יש לנו בית חולים משובל ורופא נודע לתהילה, וירשו לעצמם לזלזל בהוראות הרופאים ובשמירת גדר הבריאות. יאכלו דברים מוזיקים, ויסמכו עלי שאחלצם מכל פגע וארפה כל מדוהה. ומי כמוני יודע שכוח הרפואה מוגבל, ואין ביד הטוב שברופאים להביא מזור לכל מחלה. לכן שמחתי כשראיתי, שהחולה הראשון שהגיע נגוע במחלה חשוכת מרפא. ככוונה נמנעתי אשליות ואשפותיו בבית החולים, וטיפלתי בו במסירות למרות שידעתי שגורלו הרוץ, כל זה כדי לזעזע את הכוטהים בי, כדי שידעו שאם לא יתנו יד וישמרו בעצמם על בריאותם, עלולים הם להגיע לאותו מצב כמו אותו חולה. קיבל המלך את דבריו ושיבחו על תבונתו.

הנמשל, מובן. הקב"ה נתן לעמו את התורה, אוצר כל כלי המדה, ותבלין ליצר הרע. אבל דווקא כאן רובצת הסכנה, שיחשוב הלומד שדי לו בלימודו ואינו חייב לעמול על מידותיו. לכן דווקא בימי ההכנה למתן תורה החיל את מידת הדין בעשרים וארבעה אף התלמידים שלא נהגו כבוד זה בזה. לומר לך, שכשם שאם אין תורה אין דרך ארץ אמיתית, כך אם אין דרך ארץ אין תורה! ועוד: "בנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עוונותינו, והיה מקום לחשוש שעלולה להתגב המחשבה שהנה הותרה הרצועה, שיכול האדם לחשוף עצמו לעוונות ופשעים ולסמוך על כפרת המשכן וקרבתו, וכפרת הקטורת ובגדי הכהונה. מה עשה הקב"ה, החיל את מידת הדין על שני בני אהרן בגין הטאם, ונזכחו הכל לדעת שעליהם להישמר ולהזהר מעבירות ואל להם לסמוך על כפרת עבודת הקודש במשכן, אלא לפקח על מעשיהם ולירוא מבוראם! וזה לקח חשוב לתקופתנו: "כה אמר ה' צבאות, שימו

בין אדם לחבירו

"הוכח את עמיתך" (ויקרא יט' יז) מצווה מוהיבת להודיע לחוטא שמעשיו או דרך התנהגותו אינם נכונים ולנסות לשכנעו להיטיב את דרכיו. במהלך התוכחה, על המוכיח להיות מוכן לתגובה מביכה או מעליבה ובכל זאת עליו להמשיך בתוכחתו כל עוד המעשה האסור חוזר ונשנה. גם אם נראה שיש סיכוי קלוש ביותר, או שאין כלל סיכויים, שדבריו יתקבלו - בכל זאת עליו להמשיך ולמחות על המעשה. למעט מצב בו ידוע שהתוכחה תגרום לחוטא להגדיל יותר את הקלקול - שאז יש להימנע מלהוכיחו.

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

יחיאל בן יוסף ונעמה ארז ז"ל	אליהו בן אברהם שמעוני ז"ל
יונה בן עלזיה גפסו ז"ל	רחמים בן שוקרולה דרשן ע"ה
אלכסנדר בן דוד (וייס) ע"ה	ר' ברוך בן איטו ביטון ע"ה
יוסף (יום) אבישב בן מיכל אסתר עמיהו ע"ה	

שבת קודש פרשת אחרי מות איסרו חג פסח מפטירים "ויהי דבר ה' אלי" (יחזקאל כב' א')

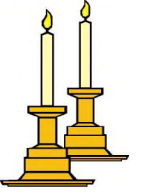
כפ"ד
שנה עשרים וחמש גליון מספר 33
יצא לאור על ידי שמעון בוחניק
רב קהילה ביישוב חשמונאים

חשמונאים (שעון קיץ)

כניסת השבת: 18:57

יציאת השבת: 19:56

זמן רבנו תם: 20:31

מהלכות ספירת העומר ומנהגי ימי הספירה עפ"י שו"ע ופוסקים אחרונים

ה. רבותינו הראשונים נחלקו האם מצוות ספירת העומר היא מצווה אחת שנמשכת ארבעים ותשעה ימים, וזו הכוונה "שבע שבתות תמימות תהיינה", או שהספירה של כל לילה ולילה היא מצווה בפני עצמה. להלכה פסק מרן בשו"ע, שכל ימי הספירה מצווה אחת הם.

ט. אם שכח או הוידע ולא ספר ספירת העומר, אפילו לילה אחד, וגם כיום לא ספר, לא יברך על ספירת העומר בלילות שלאחר מכן, אלא ימשיך לספור בלי ברכה. (ילקוט יוסף מועדים)

י. מי שנספיק את ספר בלילה הקודם וכיום לא נזכר בספירת העומר, יכול לספור להבא בברכה, משום שיש כאן ספק ספיקא, וסומכים על ספק ספיקא לברך הואיל ויש אומרים שגם בזמן הזה מצוות הספירה היא מהתורה. (ילקוט יוסף מועדים)

יא. הטועה בספירת העומר בספירת השבועות, ואת מספר הימים מנה נכון, העיקר להלכה שיכול להמשיך לספור מכאן ולהבא בברכה.

יב. טוב לכתחילה שהסופר ספירת העומר, יברך ויספור בלשון שהוא מבין מה שמוציא בפיו, ולגבי ספירה בלשון הקודש יש אומרים שצריך לכתחילה להכין הספירה ויש הולקים. (ילקוט יוסף מועדים)

יג. הטועה בספירת השבועות, ואת הימים מנה נכון, העיקר להלכה שיכול להמשיך לספור להבא בברכה. (ילקוט יוסף מועדים)

מקצת מנהגי ימי ספירת העומר

יד. מרן בשו"ע סימן תצג' ציין במנהגי האבלות בימי ספירת העומר רק את המנהג לא לישא אשה ולא להסתפר. אולם בפועל, למנהגי אבלות אלו נוסף גם המנהג לא לשמוע כלי שיר ולא לעשות ריקודים ומחולות.

טו. בשמחת מצוה הנעשית בזמנה בימים אלו, כגון: ברית מילה, פדיון הבן בר מצווה סיום מסכת וכדומה, מותר לשמוע שירי קודש המלווים בכלי נגינה ובכל שמחת מצוה. וכן מותר להשמיע נעימה בתפילה, או בדרך לימוד, ששירה בפה שהיא דרך תשבוה לקב"ה מותרת בימים אלו.

טז. קהילות יהודי תימן נהגו שבימות השבוע לא מסתפרים ולא מתגלחים וכיום שיש מסתפרים ומתגלחים לכבוד שבת. (שו"ת פעולת צדיק)

יז. בימי הספירה מותר לעבור לדירה חדשה, וכן מותר לסייד את הדירה וכדומה, כמו כן מותר לקנות בימים אלו רהיטים חדשים.

יח. מעיקר הדין מותר לברך שהחיינו בימים אלו על פרי חדש ובגד חדש, לכן מותר לקנות וללבוש בגדים ותכשיטים חדשים בימים אלו, ולברך עליהם "שהחיינו" ויש מנעוים מכך, אולם גם לשיטתם מותר ללבוש את הבגד החדש בשבת ולברך עליו שהחיינו.

פינת העורך

"כי כיום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל הטאתכם, לפני ה' תטהרו": יש שני סוגי טהרה: שה' יתברך מטהר אותנו ושנאנחנו מטהרים עצמנו. ה' יתברך מטהר אותנו: "כיום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם". אנו מטהרים עצמנו: "לפני ה' תטהרו". איזו באה תחילה? כתב הרב חרל"פ שמלשון הפסוק עולה שאם נקיים "לפני ה' תטהרו", אז הקב"ה יעזור שנהיה מטהרים, וזו כוונת ה"ל בכמאמרם במסכת מנחות כט. "הבא ליטהר מסייעין אותו".

ספירת העומר - הקדמה

כתוב בתורה (ויקרא כא טו): "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה", קבלו ה"ל (מנחות סה): שפירוש "ממחרת השבת" הוא מחרת יום טוב הראשון של פסח, שהוא יום שבתון, לכן מצוות עשה לספור ספירת העומר החל מליל ט"ז בניסן שעת קצירת העומר עד סוף שבועה שבועות. בזמן הזה שטרם נבנה בית המקדש, ואין אנו יכולים לקיים את מצוות קרבן העומר, נחלקו הפוסקים אם מצוות ספירת העומר היא מהתורה או מדרבנן, ומרן פסק בשולחן ערוך שמצוות ספירת העומר בזמן הזה הינה מדרבנן, וזכר למקדש.

מצוות ספירת העומר היא מצווה הבאה משנה לשנה, ומן הראוי היה לברך עליה שהחיינו. עפ"י המובא בספר "מועדים בהלכה" אין מברכים שהחיינו, מפני שבספירה כיום יש צד של עצבות, שאין בית המקדש קיים, והספירה היא ללא קורבן העומר. מקור דבריו בשו"ת הרשב"א.

ספירת העומר - פרטי הלכות

א. מצווה על כל אחד ואחד מישראל לספור ספירת העומר בעצמו, שנאמר "וספרתם לכם" - לשון רבים. ומכל מקום אדם שמכוון לצאת בספירת הש"ץ, והש"ץ מכוון להוציא, יצא ידי חובה, ויש נוהגים כך לכתחילה.

ב. פשט המנהג שהשליח ציבור מברך תחילה ומונה את העומר, והקהל חוזרים אחריו ומברכים ומונים העומר, ואין בזה ברכה לבטלה, מפני שהשליח ציבור לא מכוון להוציא את הציבור ידי חובתם, והציבור לא מכוון לצאת ידי חובה בכרכת השליח ציבור, אלא לברך בעצמם.

ג. לדעת פוסקים רבים מצוות ספירת העומר בזמן הזה היא מדרבנן, לכן הנהוגים לומר לפני הספירה "לשם יהוד" נכון שישמיטו מהנוסח את המילים "מצוות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב בתורה וספרתם לכם..." ובמקום זה לומר: "הרינו באים לקיים מצוות ספירת העומר לעשות נחת רוח ליוצרנו...". ומכל מקום הנהגים לומר בנוסח "מצוות עשה וכו', יש להם על מי לסמוך. (ילקוט יוסף מועדים)

ד. נשים פטורות ממצות ספירת העומר, ככל מצוות עשה שהזמן גרמן. אשה יכולה לספור ללא ברכה, אך עפ"י הסוד טוב שנשים לא תספורנה ספירת העומר, ומנהג נשות אשכנז לספור בברכה. (ילקוט יוסף מועדים)

ה. זמן ספירת העומר בלילה אחר צאת הכוכבים, מי ששכח לספור בתחילת הלילה יכול לספור כל הלילה. ומנהג יפה נוהגים בקהילות ישראל שבימי הספירה בין מנחה לערבית הקהל יושבים, ותלמיד חכם שבקהל עומד ודורש להם בדברי הלכה, אגדה ומוסר עד שמגיע זמן הספירה, והוא בכלל מצווה גוררת מצווה. (ילקוט יוסף מועדים)

ו. אין לספור בברכה לפני השקיעה, אפילו בערב שבת לאחר קבלת שבת. ציבור שסיימו תפילת ערבית בזמן "בין השמשות", ספק יום ספק לילה. אולם במצב בו אם לא יספרו אז, קיים חשש שחלק מן הציבור יבוא לידי שכחה ויפסידו את מצוות הספירה, יכולים לספור בברכה.

ז. מצוות ספירת העומר צריכה להיות כמעומד, וסמכו זאת ה"ל על הפסוק "מהחל הרמש בקמה" - אל תקרי "בקמה" אלא "בקומה".

ברכות מכל הלב

ברכות חמות מעומק הלב וברכת מול טוב לגלעד רחמים ורבקה הנה מורדכוכיין ה"ו ולכל בני משפחותיהם משפחת מיארה ומשפחת פולישצ'וק ה"ו. והכנסתו בעיותו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

יהי רצון שתיוכו לגדלו יחד עם כל יוצאי הליצנים באושר, שמחה ונחת לאהבת תורה ויראת שמים, וימצאו חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

ברכות מכל הלב

מול טוב וברכות מעומק הלב למעיין ומיכאל פולישצ'וק ה"ו לרגל נישואיהם. להם ולכל בני משפחותיהם משפחת מיארה ומשפחת פולישצ'וק ה"ו.

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שתיוכו להקים בית לתפארת ישראל, מלא אהבה ושמחה, נאמן וכשר, המיוסד על יסודות איתנים של אהבת תורה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

"שונה הלכות" – הלכה ומקורה

'כף החיים'

אולם בספר כף החיים בס"ק ד' הביא דעה חולקת על הפרי חדש ולדעתו אסור לצאת עד אחרי הברכה: "...**כתב הפרי חדש אות א', מסתברא שכיוון שהשלים הקריאה אף על פי שעדיין לא בירך ברכת אשר נתן יכול לצאת. אבל במטה יהודה אות ב' חלק עליו וכתב דהך ברכה שייכא לקריאה וחשיבה כוונה, והוי בכלל: ועוזי ה' יכלו...**"

'משנה ברורה'

המשנה ברורה בס"ק א' הדגיש, שהאיסור לצאת בזמן קריאת התורה הוא גם אם אחרי שיצא נותרו שם עשרה אנשים, ואפילו אם היוצא כבר שמע קריאת התורה. ובס"ק ג' כתב, שההיתר לצאת בין העולים, הוא רק למי שכבר שמע את קריאת התורה, וגם זה כשהיציאה היא לצורך גדול.

'ערוך השולחן'

בספר ערוך השולחן סימן קמ"ו סעיף א' כתב שאמנם באמצע הקריאה אין לצאת, אפילו בשעת צורך גדול, אולם בכל זאת יש מצבים שמותר לצאת באמצע הקריאה, אחרי שהאדם התעכב ככל יכולתו מלצאת.

'מחצית השקל'

במקומות שלא נוהגים לתרגם כתב המגן אברהם שיש נפקא מינא לגבי חג שבועות. בספר מחצית השקל סימן קמ"ו ס"ק א' ביאר שכוונתו היא – האם מותר לצאת כשאומרים אקדמות? אבל סיכום שכיום שנוהגים לומר את האקדמות לפני קריאת התורה, מותר לצאת בזמן שאומרים אותם.

"ונפקא מינה בשבועות... ולפי מנהגינו שאומרים אקדמות קודם שמתחיל הכהן לברך ואין פותחים הספר כלל, בלאו הכי שרי:

'פסקי תשובות'

בספר פסקי תשובות בסימן קמ"ו אות א' כתב שגם בין גברא לגברא אין לצאת אלא אחרי גמר ברכה אחרונה. עוד כתב שם, שאם האדם לא שמע עדיין את הקריאה התורה, וגם לא ישמע אחר כך במניין אחר, אין היתר לצאת אלא באונס גמור או דוחק גדול. ואם כבר שמע קריאת התורה או ישמע אחר כך, יש מתירים לצאת אפילו בלא דוחק.

ובין גברא לגברא. אם עדיין לא שמע קריאת התורה וגם לא ישמע אחר כך במנין אחר, אין מותר אלא באונס גמור או דוחק גדול. ואם כבר שמע קריאת התורה או ישמע אחר כך, כתב המשנ"ב (ס"ק ג') שאין להתיר כי אם לצורך גדול, ואפילו נכנס באקראי כדי לחפש אדם אחד וכדו', אבל יש הכותבים שבזה יש להתיר אפילו בלא דוחק.

'כף החיים'

בספר כף החיים בס"ק ז' כתב שכאשר אין לוי בבית הכנסת והכהן עולה במקום לוי, למרות שמדובר באותו אדם, הדבא נחשב "בין גברא לגברא, ומותר לצאת שם: **"מסתברא לי, כשאין לוי בבית הכנסת וקורא כהן עצמו, דמותר לצאת, דבין גברא לגברא הוא, דהא דקאמר בין גברא לגברא, דאז הוי הפסק..."**

'שו"ת בצל החכמה'

בשו"ת בצל החכמה חלק ה' – ל' כתב שאם נמצאה טעות בספר תורה המהייב להביא ספר תורה אחר, מסתבר לומר, שמותר לצאת בזמן שמביאים ספר תורה אחר, אפילו שלא מתחלף העולה לתורה, מפני שעיקר ההיתר בין גברא לגברא הוא מפני שאז אין הספר תורה פתוח.

'ילקוט יוסף'

בספר ילקוט יוסף בהלכות קריאת התורה בסימן קמ"ו – ג' כתב שהיוצא מבית הכנסת בין גברא לגברא, לא הייב להשלים את הקריאה שהפסיד, מפני שחובת קריאת התורה היא חובת הציבור ולא היחיד.

"...וכיון שהוצרך לצאת, אף שהפסיד חלק מהקריאה, אינו חייב לילך לבית כנסת אחר לשמוע את מה שחיסר בקריאת הפרשה, שקריאת ספר תורה חובת צבור היא ולא חובת יחיד."

'יציאה מבית הכנסת תוך כדי הקריאה בתורה'

הנביא ישעיהו בפרק א' מתאר תהליכים ושינויים אלוקים שיעברו על עם ישראל במהלך תשובתם: **"ואשיבה שפטיך כבראשנה ויעצרך כבתחילה אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה: ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה: ושבר פשעים וחטאים יחדו ועוזבי ה' יכלו"**.

המלבי"ם מבאר בביאור המילות שפושע גרוע מהחוטא ובכל זאת הקב"ה יפרע משניהם יחדיו: **"ושבר פשעים וחטאים. יש הבדל בין מעוה פושע וחוטא. המעוה כופר במצוה או במצוה, והפושע והחוטא מודים בשניהם רק הפושע מורד באדוניו ופורק עול, והחוטא הוא מנוצח מתאווה לפי שעה ואינו מורד. המעוה מנוצח בטענות ומופתי השכל. והחוטא מנוצח מן התאוה. והפושע אינו לא מנוצח ולא מנוצח רק פורק עול והולך חפשי בשרירות לבו, לפי זה פושע גדול מחוטא. ויל"פ לפי זה שאומר ושבר פושעים וחטאים יהיה יחידו, שישוה שבר החטאים עם הפושעים, הגם שאלה הרעו מהם..."**

מקור בתלמוד

בגמרא מסכת ברכות דף ה. דרשו פסוק זה על מי שיוצא מבית הכנסת באמצע קריאת התורה. ולמדו ממנו שאסור לאדם לצאת מבית הכנסת בעוד ספר התורה פתוח. ונראה לכאור דרשה זו כך – אדם שיוצא מבית הכנסת באמצע קריאת התורה מביע בזה שאינו רואה בתורה ערך עליון, דבר שעם הזמן יכול לגרום לו לחטוא. אמנם לפעמים יש צורך גדול לצאת, לכן הגמרא מסייגת איסור זה ומתירה לצאת בין העולים לתורה.

"אמר רב הונא בר יהודה אמר רבי מנחם אמר רבי אמי: מאי דכתיב: ועוזבי ה' יכלו? זה המניח ספר תורה ויוצא. רבי אבהו נפיק בין גברא לגברא. בעי רב פפא: בין פסוקא לפסוקא מהו? תיקו".

רבינו יונה

רבינו יונה על הרי"ף במסכת ברכות ד. מבהיר שלצאת התירו בין העולים, אבל לדבר אסור עד סוף הקריאה. עוד כתב שם, ששאלת הגמרא לגבי יציאה בין פסוק לפסוק, הכוונה היא לצאת כשהמתורגמן מתרגם. עניין זה לא הוכרע והיות ומדובר בנושא של תורה, יש לפושטו לחומרה.

"בין פסוק לפסוק מאי תיקו. פירוש מנהגם היה לתרגם כל פסוק ופסוק כדי להבין לדלת עם הארץ ומיבעיא לן אם מותר לצאת בשעה שמתרגמים כמו שמותר לצאת בין גברא לגברא וסליקו בתיקו והוי ליה תיקו דאורייתא ולחומרא:

רמב"ם

הרמב"ם בהלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יב' – ט"ז כתב שאסור לצאת מבית הכנסת בשעת הקריאה בתורה, אך מותר לצאת בין עולה לעולה.

"כיון שהתחיל הקורא לקרות בתורה אסור לספר אפילו בדבר הלכה... ואסור לצאת מן הכנסת בשעה שהקורא קורא, ומותר לצאת בין איש לאיש..."

פסיקת הטור

הטור בסימן קמ"ו פסק כך להלכה: **"...גרסינן בפרק קמא דברכות ועוזבי ה' יכלו זה המניח ספר תורה כשהוא פתוח ויוצא ואפילו בין פסוק לפסוק אסור לצאת אבל בין גברא לגברא שפיר דמי..."**

פסיקה להלכה בשו"ע

וכן פסק מרן להלכה בשו"ע סימן קמ"ו סעיף א' כלשון הגמרא, שמותר לצאת בין העולים (בין גברא לגברא): **"אסור לצאת ולהניח ספר תורה כשהוא פתוח, אבל בין גברא לגברא, שפיר דמי"**.

'פרי חדש'

הפרי חדש בסימן קמ"ו סעיף א' כתב שמפאת הומרת העניין, את סיומת "תיקו" לגבי יציאה בין שני פסוקים, יש לפסוק לחומרה, לאסור לצאת בין שני פסוקים. והוסיף שבין העולים מותר לצאת מיד בסוף הקריאה ואין צורך להמתין שהעולה יברך את הברכה שאחרי הקריאה.

קול ששון

המסכה

פרשת אחרי אות

מי בעמך ישראל גוי אחד בארץ

ביום הקדוש - יום הכפורים, אחרי שהכהן הגדול הקריב את שני שעירי העיזים, כדי לכפר לכל בני ישראל על המאיהם אחד בבית המקדש ובשני שנשלח לעזאזל למדבר, ואחרי שחזרו ישראל בתשובה וקבלו עליהם על תורה ומצוות, סלח להם ה', ואפילו המלאך הרע שתמיד מכריז על המאיי העם לפני ה', נאלץ להודות שאין עם כמו עם ישראל.

כך אמר לפני ה': "אדון העולמים, בני עם אחד יש לך בארץ שדומים הם ביום אחד בשנה למלאכי השרת. המלאכים יהפים הם, וגם בני אומה זו עומדים יהפים ביום הכפורים. מלאכי השרת עומדים תמיד ומהללים את שמך, גם בני ישראל עומדים על רגליהם ביום הכפורים ומתפללים אליך. מלאכי השרת נקיים מעוון ושלום ואחוזה ביניהם". גם בני ישראל נקיים מעוון ושלום שורר ביניהם".

שומע היה הקדוש ברוך הוא את עדותו הטובה של המלאך המקמרג על בני ישראל, מיד היה מתמלא באהבה לעמו וסולח להם ביום הכפורים וכותב אותם בספר הימים טובים.

עבודת הכהן הגדול ביום הכפורים

בתוך המשכן היה מקום מיוחד שבו היה מונח ארון הקודש ובתוכו שני לוחות הברית. מקום זה נקרא "קודש הקדשים" ואסור היה לכל אדם, אפילו אם הוא כהן פשוט להיכנס לתוכו אף פעם.

רק הכהן הגדול נכנס לשם פעמיים וביום אחד בשנה בלבד, ביום הכפורים, כדי לכפר על המאיי בני ישראל.

באותה שעה שנכנס אהרן הכהן הגדול לקודש הקדשים הלך לו כבוד גם המלאכים, ואפילו השמן המקמרג לא העז לדבר רעות על ישראל. על ארון הקודש היה חקוק שם ה'. כשנכנס אהרן לקודש הקדשים ביום הכפורים וראה על אור לבן וזהר בוקע מארון הקודש, שמח כי היה זה סימן טוב לישראל. אור זה רמז לאהרון הכהן שה' לא כועס על העם. וכשראה אהרן אור אדום בוקע ממנו, הצטער כי זה היה סימן רע לישראל, רמז שה' כועס עליהם כי המאו. אז היה אהרן צועק אל ה', מתפלל ומבקש ממנו שיסלח לעם ישראל, וכל ישראל היו מצטרפים אליו, עד שה' היה סולח והאור נהפך ללבן.

שאלות מהפרשה

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ה' (המשך)

6. "וכפר על הקודש מטומאות בני ישראל..." (פרק) על מי היה מכפר?
  - א. מי שנכנס למקדש טמא, בשוגג.
  - ב. מי שנכנס למקדש טמא, במזיד.
  - ג. מי שנכנס למקדש טמא בשוגג או במזיד.
  - ד. אף תשובה לא נכונה.
7. "אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאֱדֹם וְחַי בָּהֶם" (פרק יח) למה הכוונה וחי בהם?
  - א. התורה היא דרך החיים נכונה ובריאה.
  - ב. יאריך ימים בעולם הזה.
  - ג. לחיי העולם הבא.
  - ד. לחיי עולם בעולם הזה ובעולם הבא.
8. "וְאֵם לֹא יִכְפֹּס וּבְשָׂרוֹ לֹא יִרְחֹץ וְנִשְׂא עֲוֹנוֹ" (פרק יז) מהו עונשו?
  - א. על רחיצת גופו כרת ועל כבוס בגדיו מלקות.
  - ב. על שניהם מלקות.
  - ג. על רחיצת גופו מלקות ועל כבוס בגדיו כרת.
  - ד. על שניהם כרת.

שאלה עפ"י פירוש הרשב"ם - כיתות ד' עד ה'

9. "לשלח אותו לעזאזל המדבר" (מז) לפי הפשט מה הכוונה המדברת?
  - א. לצוק שנמצא במדבר ומשם מדרדרים אותו.
  - ב. לשלחו לחופשי במדבר.
  - ג. להרחיקו מסביבות בית המקדש. ד. שם המקום ממנו הושלך השעיר החי.

שאלה עפ"י פירוש האיבן עזרא כיתות ז' ו ח'

10. "מִזְרְעָה לְאֵיתָמָן לְהַעֲבִיר לְמִלְכָּה..." (פרק יח) למה הכוונה "למולך"?
  - א. עבודה זרה, בה מעבירים את הבן בין שני מדורות אש. ב. שם של צלם.
  - ג. עבודה זרה בה נותנים את הבן הבכור למלך. ד. א' וב' נכונות.

לימוד פורה ואהנה

שאלות לכיתות א' עד ג' (חלקן מאוצרות התורה)

1. איזה כהן מבצע את העבודה במקדש ביום הכיפורים?
  - א. הכהן שנחשב לצדיק מכולם.
  - ב. כל כהן מעל גיל 25 שנה והוא נשוי.
  - ג. רק הכהן הגדול.
  - ד. הכהן המבוגר ביותר.
2. איזה סוג בגדים לבש הכהן הגדול כאשר נכנס לקודש הקדשים?
  - א. בגדים מהודרים מזהב.
  - ב. בגדים רגילים שהביא מהבית.
  - ג. בגדי הלבן.
  - ד. בגדי הלבן, ובנוסף לבש גם את הציץ.
3. באיזה צבע היה האור הבוקע מארון הקודש סימן טוב לישראל?
  - א. צבע זהב.
  - ב. צבע אדום.
  - ג. צבע לבן.
  - ד. צבע ירוק.
4. כמה שעירי עיזים נדרשו לעבודת הכהן הגדול ביום הכיפורים?
  - א. שני שעירי עיזים.
  - ב. שלושה שעירי עיזים.
  - ג. שנים עשר שעירי עיזים, אחד לכל שבט.
  - ד. שעיר עיזים אחד.

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ה'

5. "כמה פעמים הכהן הגדול היה טובל ביום הכיפורים?"
  - א. פעמיים, בבוקר ובין הערביים.
  - ב. שלש פעמים, כנגד שלשה אבות.
  - ג. חמש פעמים, ככל ההלפת בגדים.
  - ד. פעם אחת לפני סדר העבודה.

התשובות הנכונות פרשת תזריע הם:

1-ג' 2-ב' 3-ב' 4-ד' 5-ג' 6-א' 7-א' 8-ג' 9-א' 10-א'

